

Таврійські X-файли. Операція декодування

Бібліотечний медіа-урок. 7 клас

Тема: Електронний каталог бібліотеки. Простий та розширений пошук в електронному каталозі он-лайн.

Мета уроку:

- повторити поняття «бібліотечний каталог», «бібліотечно-бібліографічний пошук», ознайомити з поняттями «електронний каталог», «пошуковий запит», «пошукова ознака», «ключові слова», «персоналія»;
- навчити здійснювати пошук у базах даних електронних каталогів бібліотек, на прикладі електронних каталогів Херсонської обласної бібліотеки для дітей ім. Дніпрової Чайки, Херсонської ОУНБ ім. Олеся Гончара, Національної бібліотеки України для дітей;
- навчити знаходити в електронному каталозі матеріали за певними пошуковими ознаками;
- закріпити вміння самостійно складати бібліографічні списки;
- поглибити знання про пам'ятні місця Херсонської області;
- сприяти розвитку пізнавального інтересу;
- сприяти культурному та інтелектуальному розвитку учнів.

Обладнання та наочність: комп'ютери або ноутбуки з доступом до Інтернету, мультимедійний проектор, аудіо-колонки, екран.

Хід уроку:

Слайд 1

Бібліотекар:

Доброго дня, друзі! Всім вам часто доводиться звертатися до бібліотек у пошуках різноманітної інформації як на допомогу в навчанні, так і для дозвілля. А можливо, дехто з вас вважає більш зручним місцем для отримання інформації Інтернет, а не бібліотеку? Адже в бібліотеку треба йти, а Інтернет - завжди під рукою. Напевно, ті, хто так вважають, просто не знають, що в наш час розвинених технологій в бібліотеку можна «зайти»... не виходячи з дому! Через той же всюдисущий Інтернет!

І не лише зайти на сайт бібліотеки, щоб подивитися графік її роботи чи дізнатися про заходи, які відбуватимуться, а й отримати інформацію про те, чи є в бібліотеці та чи інша конкретна книга, газета, журнал або диск, чи є взагалі (та в якому обсязі) матеріали з певної теми.

А допоможе вам у цьому бібліотечний каталог! Але каталог не звичайний, картковий, а електронний. І ним можна користуватися кожного дня, без вихідних, до того ж - 24 години на добу, а не лише тоді, коли бібліотека відчинена для відвідувачів!

Тож ви, напевно, вже здогадалися, що на нашому сьогоднішньому уроці мова буде йти саме про пошук в бібліотечному електронному каталозі.

Ви дізнаєтесь, як знайти на бібліотечному сайті «вхід» до електронного каталогу, а також про те, за якими ознаками можна здійснювати пошук, як правильно сформулювати свій пошуковий запит, які налаштування потрібні, щоб знайти потрібну книгу, чи статтю, або ж цифрові документи. Про все це ми сьогодні будемо вести мову. Але не тільки говорити...

Вас чекає інтелектуальна гра, виконуючи завдання якої, ви на практиці оволодієте необхідними вміннями для роботи з електронними каталогами.

Бібліотекар: Але спочатку давайте з'ясуємо: чи відомо вам, що таке бібліотечний каталог і які каталоги вам відомі?;

як ви розумієте, що таке електронний каталог і чим він відрізняється від карткового?

(Відповіді дітей)

Бібліотекар: Дуже добре! А що таке «бібліотечно-бібліографічний пошук»?

(Відповіді дітей)

Бібліотекар: Давайте подивимось на екран і прочитаємо наведені на слайдах визначення:

Слайд 2

Слайд 3

Слайд 4

Бібліотекар: Настав час побачити, який вигляд мають електронні каталоги бібліотек і як знайти шлях до електронного каталогу на їхніх сайтах.

Сьогодні маємо нагоду ознайомитись з каталогами трьох бібліотек – обласної для дітей, обласної наукової та Національної бібліотеки України для дітей.

Слайд 5

Бібліотекар: Давайте, наприклад, спробуємо відшукати цифрові матеріали про пам'ятники Херсона, які є у фондах Херсонської обласної бібліотеки для дітей ім. Дніпрової Чайки.

Бібліотекар демонструє, як обрати потрібну базу для пошуку ЕД та АВМ; які поля бібліографічного запису можна використати для пошуку; пояснює, як користуватися логічними сполучниками та як різнитимуться результати пошуку в залежності від застосованого сполучника; аргументує вибір для формування пошукового запиту конкретних полів та включення до запиту конкретних слів (словосполучень).

Слайд 6

Слайд 7

(Знайшли у базі ЕК матеріали за запитом.)

Слайд 8

Бібліотекар: Тепер звернемося до електронного каталогу Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олесь Гончара.

Бібліотекар демонструє, як на сайті ОУНБ знайти вкладку «Електронний каталог».)

Слайд 9

Бібліотекар: Давайте цього разу знайдемо статті про пам'ятні місця Херсона в періодичних виданнях. Скористаємось для цього **ключовими словами**.

Бібліотекар пояснює значення вжитого терміну; демонструє схожість та відмінності в інтерфейсах каталогів двох бібліотек і наголошує на необхідних налаштуваннях (вибір бази для пошуку; вибір формату видачі результату тощо).

Слайд 10

(Знайшли у базі ЕК матеріали за запитом.)

Слайд 11

Бібліотекар: А зараз завітаємо на сайт Національної бібліотеки для дітей. Як тут будемо шукати вхід до електронного каталогу? *(Діти підказують).*

Слайд 12

Слайд 13

Бібліотекар: Ми вже знайшли електронні документи та статті про пам'ятні місця нашого краю, а тепер давайте знайдемо книги, які містять в своїй назві слово «Херсон».

Слайд 14

(Знайшли у базі ЕК матеріали за запитом.)

Бібліотекар: Отож, ви вже маєте уявлення про те, як здійснювати пошук в електронних каталогах. Настав час для обіцяної гри!

Ця гра називається «Таврійські X-файли: операція декодування». Чому **таврійські** X-файли? *(Діти висловлюють свої здогадки)*

Правильно: тому що для розкриття «коду» гри ви будете шукати матеріали про пам'ятні місця нашого краю.

Слайд 15

Зараз ви об'єднаєтесь у дві команди.

Готові? Перш за все нам треба з'ясувати, яка команда робитиме перший хід. Для цього розгадаємо невеличкий кросворд *(на екрані)*. Одне слово в ньому вже вписане – ХЕРСОН. Літери цього слова будуть для вас підказкою. Терміни, які вам необхідно відгадати – по горизонталі кросворду – пов'язані з бібліотекою та бібліотечними каталогами.

Тож почнемо?

Питання до кросворду:

1. Серіальне видання, яке містить сукупність томів, об'єднаних спільністю задуму, тематики, цільовим і читацьким призначенням, що виходять в однотипному оформленні. **(Серія)**
2. Коротке формулювання предмета (факту, події, аспекта і т. п.), що розглядається в документі, призначене для пошуку документа; заголовок розділу в газеті, журналі **(Рубрика)**
3. Бібліографічний розділ в каталозі, журналі, словнику, енциклопедії, відведений характеристиці життя і діяльності будь-якої особи. **(Персоналія)**

4. Виявлення документу, або його частини, або якоїсь конкретної інформації з певного питання, за допомогою пошукового апарату бібліотеки та ресурсів Інтернет. (**Пошук** бібліографічний)
5. Упорядковане зібрання документів, що зберігається в бібліотеці (**Фонд**)

Бібліотекар коментує відповіді дітей, звертаючи їхню увагу на новий аспект вже відомих термінів та пояснюючи нові.

Та з команд, яка першою дасть більше правильних відповідей, отримує право на перший хід у грі.

Слайд 16

Бібліотекар: Перед вами - ігрове поле з координатами. На перетині координат «заховані» завдання на пошук в електронних каталогах.

Зараз команди по черзі називатимуть координати та виконуватимуть «закодовані» в них завдання. За кожне виконане завдання нараховується 1 бал. Якщо виконаєте завдання швидше відведеного часу – ваша команда заробить ще один додатковий бал. Якщо замість завдання випаде «смайлик» - хід перейде до команди супротивників. Переможе та команда, яка набере більшу кількість балів. Не гайте часу, адже на виконання кожного пошукового завдання ви маєте усього дві хвилини!

Книги для пошуку заданих зображень чи фактів бібліотекар надає командам після того, як учні знаходять відповідний запис в електронному каталозі.

Якщо у фондах ваших бібліотек дані видання відсутні, завдання можна замінити або ж скористатись опцією «Макрооб'єкт» в Електронному каталозі ХОБД ім. Дніпрової Чайки, яка дозволяє завантажити задані в завданнях зображення одразу з відповідного запису ЕК (назва макрооб'єкта при цьому є гіперпосиланням; у новому вікні, що з'явиться після натискання на нього, слід вибрати кнопку «Скачати»).

Слайди 17-36

(Діти виконують завдання гри)

Бібліотекар: Ви чудово впорались з усіма завданнями. Упевнена, що ви так само добре виконаєте і домашнє завдання.

Слайд 37: домашнє завдання:

Скласти бібліографічний список краєзнавчих матеріалів, знайдених в електронних каталогах бібліотек під час заняття.

До нових зустрічей у бібліотеці!